

Meddelanden från STRINDBERGSÄLLSKAPET

Nummer 70

December 2022

Kära Strindbergsvänner,

Vintern är här och i Stockholmstrakten har den fallit tungt, tryckt buskarna mot marken, brutit grenar och träd. Det är en kall tid vi lever i.

Strindberg tycks inte varit någon vintermänniska. De flesta skildringarna av den mörka årstiden handlar om desperation och olycka. I *Sömngångarnätter* får snön representera domnad och ett hinder för blommor, i *Inferno* är skärseldens väderlek ett regn blandat med smutsig snö, i *Hemsöborna* går först madam Flod under i vintern, följd av Carlsson i islossningen. – Men klimatet är aldrig något som får honom att förtvivla, utan väcker snarare upproret i honom. Och våren väntar alltid runt hörnet.

Fast jag kan inte heller helt och fullt följa honom i det fallet. När snön ligger i minusgrader och kastar glitterkonfetti i luften kan jag inte bli annat än glad, varm om hakan av utandningsluft i yllehalsduken. Och är det närmare nollgradigt går det att, som Too-ticki i *Trollvinter*, bygga snölyktor. Det oväntat vackra lyser tydligast mot mörkret.

Det gäller också överraskande goda nyheter, en plötslig vänlighet, en moralisk ryggrad eller den uthållighet ett helt folk kan visa mot övermakten.

I det lilla formatet – för kultur och gemenskap är alltid värmande – kan vi dricka glögg tillsammans på Strindbergs Intima teatern på SITs vänners generösa inbjudan. Och i januari firar vi förstås som vanligt Strindbergs födelsedag (174 år) på Strindbergsmuseet.

Sedan väntar våren alltid om hörnet. Om inte förr så kommer snön då att släppa sitt grepp om trädens nertyngda grenar, de knäckta kommer att ersättas av nya skott och buskarna kommer befriade spänsta tillbaka upp mot himlen.

Vi i styrelsen önskar er alla en fin avslutning av 2022.

Ta hand om er!

/David Gedin, ordförande

STRINDBERGSMUSEET 50 ÅR!

1973 var ett händelserikt år. På våren kom nya avslöjanden i de pågående Watergateförhören i USA:s senat. I Vietnam evakuerades de amerikanska trupperna. Senare samma år skulle Le Duc Tho och Henry Kissinger belönas med Nobels fredspris! På hösten kunde vi i medierna följa kuppen i Chile, gamle kungens död, Carl XVI Gustafs tillträde, lotteririksdagsvalet, oljekrisen, Normalmstorgsdramat och Snömatchen i Gelsenkirchen. Jag var 10 år och minns händelserna ännu.

Den 11 mars toppades första sidan i DN av ockupationen av Wounded knee, som 200 ursprungsamerikaner av Oglalastammen genomfört ett par veckor tidigare. (Samma vår protesterade Marlon Brando mot hur ursprungsamerikaner skildrades på film genom att skicka fram aktivisten Sacheen Littlefeather att ta emot hans Oscar för Gudfadern.)

Denna söndag exploderade, enligt DN, våren över Stockholm: *”i leende reflexer över Saltsjön, i värme mot läväggarna, i en vind som bar dofter av mylla, gamla löv och vaknande klorofyll. På Djurgårdens strandpromenader och stigar kryllade det av barnvagnar, kramande par, förnöjda pensionärer. /.../ Men vid Spegeldammen blommade vintergäcken, och på skyddade solsluttningar dukades årets första matsäckskorgar upp bland spirande tussilago. Prasslande fjolårslöv och spirande blåsippstänglar.”*

I denna Röda rummet-stämning slog Strindbergsmuseet upp sina portar för första gången under pompa och ståt. På ett foto i Allas veckotidning ser vi tre herrar som beundrar palmen i Strindbergs salong. Det är de tre invigningstalarna: ordföranden i Strindbergssällskapet Gunnar Brandell, kulturborgarrådet Nils Hallerby samt landshövdingen och tidigare finansborgarrådet Hjalmar Mehr. Herrarna verkar trivas; på ett annat foto ser vi Hjalmar Mehr bekvämt uppkrupen i en av korgstolarna i vardagsrummet. Salongen är sparsamt möblerad. Ännu saknas viktiga inventarier. En annan bild visar den unge museichefen Göran Söderström invid en uppfordrad bild av Strindberg i naturlig storlek.

Vid invigningen spelades även teater: Bengt Ernryd, Lars Edström och Stig Gustavsson spelade dramatiserade scener ur *Ockulta dagboken*. Teater var en viktig del av stiftelsens verksamhet redan från början.

2023 firar Strindbergsmuseet alltså 50 år. Jubileumsåret blir ett kvinnoår. 9 februari öppnar vi med en utställning med konstnären Maria Backman. Hon har utgått från Strindbergs novell *Dödskallefjäriln*. Tecken och förebud om gåtfulla samband, *korrespondenser*, som Strindberg läste in i skilda händelser som i sig kan förefalla som bagateller, är utgångspunkt i Backmans utställning. Det blir en slags rumslig installation med textil, teckningar, foto och video utifrån Strindbergs idéer.

Föreningen *Skapande broderi*, som tidigare ställt ut på bland annat Dansmuseet och Tekniska museet, kommer under 2023 att göra inte mindre än två utställningar: en på våren och en på hösten på temat *Jugend i vår tid*. Våra utställningssalar kommer under tisdagarna vara fyllda av textilt skapande aktivitet!

Redan under januari kan man vid tre tillfällen passa på att sticka strindbergsvantar under sakkunnig ledning av Camilla Larsson. Under våren återkommer Sara Granath med sina bokcirklar med Strindbergs verk. Efter sommaren kommer konstnären Mia Frankedal med en utställning om Strindbergs kvinnor – i liv och verk.

Vi kommer även sammanfatta de första 50 åren i en fotoutställning, men kanske också blicka framåt mot det kommande halvsekle.

Kom att glädjas med oss på höjden av Drottninggatan! Som vanligt firar vi Strindbergs födelsedag den 22 januari. Välkomna då och alla andra dagar. Fri entré för er, så klart.

/Erik Höök

VINTER-VÅR 2023

UTSTÄLLNINGAR

Strindbergs hem

Strindberg i centrum

Strindberg och skräcken t.o.m. 29/1

Maria Backman – Dödskallefjäriln öppnar prel. 9/2

Skapande Broderi – *Jugend i vår tid* öppnar under våren

OBS! Under vår och höst 2023 är museets tillfälliga utställningar öppna onsdag – söndag.

JUBILEUM

11/3 firar vi att det är 50 år sedan Strindbergsmuseet öppnade.
Mer information kommer.

STICKCAFÉ

Sticka vantar med Strindbergs porträtt.

Onsdag 11, 18 och 25/1 kl. 17.30-20.30. Kom en eller flera gånger.

Föranmälan krävs. 120 kr per tillfälle inkl. fika (ord. 150 kr.)

BOKCIRKEL

75 kronor per tillfälle (ord. 100 kr) Boka på info@strindbergsmuseet.se

Samtalen leds av Sara Granath

12/2 kl. 13-15: *En blå bok*

5/3 kl. 13-15: *Gustav Vasa och Erik XIV*

26/3 kl. 13-15: *Svarta fanor*

VISNINGAR

Guidade visningar av August Strindbergs hem och bibliotek: torsdag - söndag kl. 13.

ÖPPETTIDER

Tisdag – söndag kl. 12-16.

Stängt 23 - 26/12, 31/12, 1/1, 7/4

ENTRÉ

Gratis för medlemmar i Strindbergssällskapet.

Ord. pris: vuxna 100 kr, stud/pens/arbetslösa 75 kr, barn och ungdom t o m 19 år gratis.

KÄRE STRIX! BRODER LARS!

Björn Meidal, professor i litteraturvetenskap och tidigare ordförande i Strindbergssällskapet, är just nu aktuell med boken *Käre Strix! Broder Lars!*. Boken, om den mångåriga brevväxlingen mellan August Strindberg och Carl Larsson är både en rikt illustrerad brevsamling och – med de initierade kommentarerna – en dubbel biografi som berättar överskådligt om både Strindbergs och Carl Larssons liv. *Nya Meddelanden* blev nyfiken på konstnärernas vänskap.

Björn, hur uppstod vänskapen mellan de två konstnärerna?

Den 25-åriga Carl Larsson tog initiativet och avfyrade hösten 1878 ett beundrabrev till den fyra år äldre Strindberg. Den direkta anledningen var säkert att han hade läst de negativa recensionerna av *Mäster Olof*, som just utkommit. Liksom Strindberg ville han, berättar han, strid, ljus och sanning. Han kände förstås också till att Strindberg i tidningsartiklar intresserat sig för honom. Och inom kort kom de att samarbeta i de stora nydanande kulturhistoriska verken *Gamla Stockholm* och *Svenska folket*. Strindberg skrev och Larsson illustrerade.

Hur såg umgänget ut, umgicks de även tillsammans med sina familjer?

Alldeles i början vistades Larsson i Paris, och meningsutbytet, privat och professionellt, skedde per brev. Men sommaren 1881 tillbringade ungarlen Larsson på Kymmendö tillsammans med Strindberg och Siri von Essen, deras dotter Karin samt andra vänner. Dottern Greta föddes och döptes på ön, och Larsson blev gudfar.

Hösten 1883 anlände Strindberg med familj till konstnärskolonin Grez, söder om Paris, där Larsson, nu gift med konstnärinnan Karin Bergöö, vistades. Familjerna umgicks intensivt, och samvaron – smörgåsbord med brännvin, ärter och fläsk, äppelpannkaka! – fortsatte under hösten i Paris, ända tills Strindberg inom kort tog de sina till Schweiz. Därefter möttes herrarna endast på tumanhand.

Vi vet att Strindberg kan skriva och att många av hans brev är publicerade men hur är Carl Larssons litterära kvalitet i breven?

Självfallet kan han inte konkurrera med Strindberg, vars litterära kvaliteter kanske är allra mest framträdande i hans brev. Om detta var Larsson också medveten, men hans mod var stort, liksom hans litterära beläsenhet var imponerande. Allt för mycket verkar han inte heller ha generat sig, även om han ibland för syns skull ursäktar sig. Å andra sidan kanske Strindberg även för sin del hade komplex gentemot vännen. I alla fall tryfferar han ofta sina brev med teckningar av olika slag, såsom ville han säga: ”Se! Jag kan minsann också teckna! Kanske lika bra som du!”

Vad kan du utläsa om deras personligheter i breven?

Inledningsvis är det Strindberg som sätter tonen. De konkurrerar om vem som är den mest adrenalininstinne hannen och vem som kunde provocera den andre mest, i regelrätta tabubrytande orgier mot kristen, konventionell och borgerlig moral. På Strindbergs initiativ frossar de i fula ord, sexualia och naturalia. Konkurrens finns även på andra plan. Vem var modigast, djärvast och mest förföljd? Strindberg får övertaget med åtalet mot novellsamlingen *Giftas*, men Larsson tar lite revansch i sitt trots mot Konstakademien och bildandet av det oppositionella Konstnärsförbundet. I takt med Larssons stora karriärmässiga framgångar blir han djärvare, dristar sig att hålla egna moraliserande föreläsningar eller leverera, sällan välkomna, goda råd. Ja, de speglar sig i varandra. Ofta söker den ene göra den andre mer lik sig själv.

Med en lite haltande liknelse bygger de båda sin karriär på autofiktion, Strindberg med förment självutlämnande verk, där samtiden trodde sig känna igen både honom och hans hustrur. Ofta ville eller vågade förlagen inte utge hans böcker och teatrarna inte spela hans dramer. Larsson däremot publicerade en strid ström av välsäljande böcker med motiv från det idylliska familjelivet i Sundborn.

Båda kom också på 1890-talet att överge ungdomens radikala rabulism, Strindberg med en mycket personligt färgad kristendom, Larsson med en traditionell och storsvensk statskyrko-tro.

Självfallet är de ändå mycket olika. Strindberg är hela sitt liv konsekvent i otakt med sin tid, vågar, experimenterar och kompromissar aldrig, kastar allt över bord för konstens skull. Larsson är mycket försiktigare. Strindberg är en kompromisslös ensamvarg, vagabond och experimentator, Larsson en ansvarsfull äkta make och familjefader, uppskattad sällskapsbroder och skicklig organisator. Strindberg är en systematisk "fadermördare", Larsson däremot en smidig uppvaktare av inflytelserika fadersfigurer. Strindbergs bostäder, rum, pensionat, hotell, går nästan inte att räkna, medan Larsson tillsammans med sin hustru skapar sitt eget museum i Sundborn i Dalarna.

Olikheterna är säkert en viktig anledning till deras vänskap, men innehöll naturligtvis också fröet till dess dramatiska upphörande.

Hur har du gått till väga i undersökningen, var har du hittat breven?

Strindbergs brev finns i Uppsala universitetsbibliotek (tryckta i den stora brevtgåvan) och Larssons i Kungliga biblioteket. 81 brev är skrivna av Strindberg, 62 av Larsson. Luckor finns naturligtvis. Vi får vara tacksamma över att (den ofta lika osentimentale som pengabehövande) Strindberg sålde de brev han mottagit. Jag tror också att han i samband med sin slutgiltiga uppgörelse med den gamle vännen faktiskt gjorde sig av med, "förintade" många av dennes brev.

Stötte du på något som överraskade dig?

Ja, mycket! För det första att relationen över huvud varade så länge. Trots alla olikheterna. Att Strindberg ofta gav så utförliga rapporter om sitt liv och diktande. Att han kunde ta så illa vid sig av vännens reformförsök, visar att han tog honom på stort allvar. Det är visserligen ofta Larsson som kryper till korset när avbrotten blir för långa, men Strindberg tar emot den utsträckta handen. Den manliga vänskapen var uppenbarligen problematisk. Som ofta var fallet när Strindberg bryter med manliga vänner, beskyller han dem för något "sjukt", "orena begär" och "klibbighet". Sådana ansatser finns också i uppgörelsen med Larsson. Men ofta var det Strindberg som ville ha Larsson i sin närhet, resa med honom, bo nära och umgås. Uppenbart är att Larsson här värjer sig och känner Strindbergs personlighet för tryckande.

Hur tror du man kommer att forska i framtiden när vi knappt skriver brev längre?

Självfallet går det alldeles utmärkt att analysera Strindbergs texter, målningar och fotografier eller Larssons konstverk och böcker utan tillgång till biografiska dokument. Men om vi också intresserar oss för människan som höll i pennan eller penseln, är naturligtvis breven en viktig källa för kunskap.

Käre Strix! Broder Lars! Berättelsen om August Strindberg och Carl Larsson ges ut av bokförlaget Bakhåll.

Bild 1. Fotograf: Katharina Lind, från Björn Meidals föreläsning på Strindbergsmuseet, 8 oktober 2022.

teckning av Carl Larsson och August Strindberg.

Bild 2: Måltid i pension Laurent, Grez-sur-Loing. Trägravyr av J. Engberg efter en teckning av Carl Larsson, kalendern *Svea* 1884. Längst t. h. Strindberg med snapsglaset i högsta hugg.

DILAN OCH MOA DRÖMMER PÅ STRINDBERGS INTIMA TEATER

Inte visste jag att alla föreställningar av *Drömspelen* med Dilan och Moa var slutsålda från början. Då hade jag inte så lättsinnigt väntat med att be om ett par biljetter tills en ledig lördag oväntat dök upp i mitt liv, i slutet av spelperioden.

Tillsammans med andra förhoppningsfulla släpptes jag och min vän/granne/kollega/statsvetare Ingegerd in till en överfull salong, där Dilan och Moa värmdde upp publiken med ett antal frågor, som vi förväntades besvara i kör, eller applådera till. På frågan om vilka som kände till Strindbergs *Drömspel* hördes bara ljudet av en liten klack.

Det var alltså inte ”mitt mest älskade drama, min största smärtas barn” (enligt Strindberg) utan Dilan och Moa som drog publik. De gav dock de fåkunniga en koncis introduktion till dramat: ”Indras dotter kommer till jorden med en fråga: Varför klagar folk så mycket?”

Sedan bad de oss i publiken, också i kör, att ropa ut egna frågor som vi ville ha svar på. Dilan och Moa lyssnade på alla, och valde sedan frågan: ”Varför är det alltid banarbete?” som en ung kvinna på första bänk ville ha svar på. Sedan ställde de några frågor till henne och fick bland annat veta att hon läste statsvetenskap i Lund och att hon under en tid arbetat på Kommunkontoret i Bjuv. Därpå blev hon denna föreställnings Indras dotter, utan att själv behöva bidra med mer än så.

De två skådespelarna gick till var sin sida av scenen och gick sedan in och började spela. Gång på gång intog de var sin roll utan minsta förberedelse, men med största möjliga uppmärksamhet på varandra. Det började med ett mingel på Statsvetenskapen i Lund, med bara en – alltmer berusad - lärare och en enda student, som egentligen hade velat studera infrastruktur, men där var det fullt.

Nästa scen utspelade sig på ett tåg, där vår huvudperson mötte Edit, som var förtvivlad över att vara så ful (ja fula Edit finns i Strindbergs pjäs). Väl i Stockholm bar det av till regeringskansliet på jakt efter infrastrukturministern.

Men liksom i verkliga livet var det inte lätt för vår nutida Dotter att få något bra svar. Ett skäl var förstås att flera av ministrarna var mellan regeringar och inte kände något riktigt ansvar för någonting.

Den där unga statsvetaren med sin eviga fråga blev ett riktigt bekymmer för Makterna. Vad göra? Till sist kom man fram till att hon antingen måste dödas eller erbjudas 65 000 kronor i ingångslön. Något som min vän statsvetaren inte varit i närheten av.

Och detta förnöjde sannerligen både nybörjare i Strindbergsvärlden och oss som har ett antal *Drömspel* i bagaget.

Själv har jag både improviserat mycket i mitt liv och sett andra, t ex studenter, göra det. Så jag kunde verkligen uppskatta den här duons skicklighet att hålla sig till ämnet, ändå flippa ut lagom mycket, vara totalt uppmärksamma på varandra och ta uppgiften på allvar, vilket ledde till att resultatet blev lysande.

Teaterchefen Anna Pettersson låter meddela att hon gärna vill ha Dilan och Moa på återbesök på Strindbergs Intima Teater. Då hänger jag på låset.

Sara Granath
Fotograf: Per Bolkert

RAPPORT FRÅN BOKMÄSSAN I GÖTEBORG

Efter ett par års uppehåll på grund av pandemin deltog Strindbegssällskapet i år på Bokmässan. Bokmässan är ett utmärkt tillfälle att värva nya medlemmar till sällskapet.

Två välbesökta framträdanden arrangerades av sällskapet på DELS litterära scen. Strindbergsprogrammet ”August Strindberg bland blommor och blad” och ”August Strindberg trodde på Gud, men ...” framfördes av tidigare ordförande i Strindbergssällskapet Katarina Ek-Nilsson. Skådespelare Kristina Adolphson illustrerade med utvalda Strindbergstexter.

På samma scen berättade Göran Modig från Albert Engströmsällskapet om vänskapen mellan Albert Engström och August Strindberg. Även en monolog hans med när Eskil Lundgren, klädd som Strindberg, gjorde ett mycket lyckat framträdande med *En dåres försvarstal*. Vanligtvis arbetar Lundgren som nyhetschef på P4 Göteborg men har under hösten spelat sin monolog ett flertal gånger i Göteborg.

Tv: Lars Nilsson, Bengt Andreasson, Katarina Ek-Nilsson.

Th: Eskil Lundgren.
Fotograf: Ola Kjelbye.

STRINDBERG I SÖRMLAND

Styrelseledamot Tryggve Lundh fortsätter sitt arbete med att ge Strindbergsföredrag och studiecirkel i Sörmland så även under våren 2023. Den 17 mars klockan 10 föreläser Tryggve för ABF-akademien i Eskilstuna om ”Strindberg och tron”. Tryggve menar att rubriken är viktig, då den signalerar vad Strindberg trodde och inte trodde och inte hur han formerade sig till religion, läror etc. Kring detta bygger Tryggve Lund en studiecirkel i sörmländska kommuner. Den grundas i närläsning och diskussion kring några verk som visar hur Strindberg i litteratur och liv förhåller sig, ändrar sin trosuppfattning. Cirkelarna ges månadsvis vid fyra tillfällen från sent januari. Litteraturen som studeras är *Tjänstekvinnans son del 1*, *Inferno* och *En blå bok*.

Han erbjuder också en introduktionscirkel kring Strindberg och berättandet med nedslag i främst *Röda rummet* och *Hemsöborna*.

Under planering för våren är också en cirkel och kanske även en föreläsning kring Strindbergs litterära inspirationer som kretsar kring Dickens, Zola, Poe, Balzac.

Hjälp oss i sällskapet, där Tryggve Lundh har ett uppdrag att sprida läsning och kunskap om Strindbergs liv och texter, med att på din plats tillsammans med ett intresserat studieförbund starta cirkel. Tryggve bistår med råd och dåd kring detta och kan också ordna kick-off föreläsningar om Strindberg, som med fördel läses och studeras i studiecirkelform. En överträffad form för att diskutera litteratur och som fördjupar enskild läsning.

Kontakt: Tryggve Lundh, mobil: 0763407415, e-post: tryggve.lundh@gmail.com.

Förnamlan till föredraget ”Strindberg och tron”: annika.rydberg@abf.se.

Plats: Samlingssalen, ABF-huset, Kungsgatan 14, Eskilstuna. Fri entré.

STRINDBERGS SISTA BOK

Den 1 april 1910 skickade Strindberg handskrivna manus till sin siste förläggare, Karl Börjesson. Brevet innehöll 10 av de 12 uppsatser som skulle komma att ingå i den tryckta versionen av *En extra blå bok*, den fjärde *Blå boken*. Det är oklart när de sista två uppsatserna kom förlaget tillhanda.

Det blev emellertid långa förhandlingar innan Börjesson den 9 januari 1912 kunde meddela författaren att han var beredd att ge ut boken med de 12 uppsatserna. Strindberg skulle få 500 kr i arvode; Börjesson räknade med att trycka boken i 2000 exemplar.

Av okänd anledning trycktes den första upplagan i endast 500 exemplar. Strindberg fick ett 10-tal exemplar den 9 eller den 10 mars 1912.

När Strindberg studerat den tryckta versionen av boken blev han orolig för att det kunde ha insmugit fel i någon av de fem matematiska uppsatserna. Han skickade därför den 10 mars två exemplar till sin gode vän, fysikprofessorn Vilhelm Carlheim-Gyllensköld som bodde på Sibyllegatan 22.

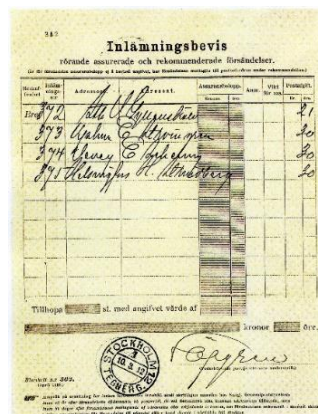
I ett medföljande brev skrev Strindberg bl.a.: ”v.g. rätta med blyerts i medföljande ex. af BB alla *notoriska* sifferfel af betydelse, så att en ny upplaga blir felfri”.

Hur kan vi veta att brevet innehöll två exemplar av boken? Det beror på att kuvertet (som finns i min brevsamling) är frankerat med 21 öre i porto. Lokalt trycksaksporto var vid denna tid 6 öre för 100 till 150 gram medan avgiften för rekommendation var 15 öre. Mitt eget exemplar av boken väger drygt 50 gram.

Enligt det på KB bevarade inlämningskvittot från postkontoret Stockholm 12 på Tegnergatan 8, Strindbergs närmaste postkontor, fick ytterligare tre personer rekommenderade brev från Strindberg samma dag. Det rörde sig om professorn i astronomi, Elis Strömngren i Köpenhamn, som Strindberg tidigare lärt känna i Lund, liksom sonen Hans i Helsingfors. Även dessa brev var frankerade för en vikt av 100 till 150 gram, varför även de bör ha fått två exemplar vardera. Den tredje adressaten var Strindbergs tyske översättare, Emil Schering. Han befann sig då i Vevey vid Genève sjöns nordöstra strand. Trycksaksportot till utlandet var 5 öre per 50 gram, varför det totala portot uppgick till 30 öre.

Det kan tilläggas att *En extra blå bok* fanns att köpa i bokhandeln redan den 11 mars 1912.

Jan Billgren

- Rekommenderat kuvert, skickat av Strindberg den 10 mars 1912 till Vilhelm Carlheim-Gyllensköld med handskrivna notering på baksidan: ”d 11 mars 1912 kl 11 fm med En extra blå bok”.
- Inlämningskvittot från postkontoret Stockholm 12 på Tegnergatan 8.

LILLA DÖDSDANSEN PÅ DRAMATEN

Elin Skärstrand, regissör och Kristian Hallberg, dramatiker har skapat *Lilla Dödsdansen* som spelas på Dramaten. Hur kommer det sig att de valt en Dödsdans utifrån Strindbergs klassiker för barn?

K: När vi läste *Dödsdansen* så började en fantasi kring vilka barnen är i berättelsen. Det fantiserades vidare om vad som skulle hända om de är i rummet intill. Vi ville ställa oss frågan vad som händer i ett hem där föräldrarna bråkar hela tiden. Vilka beteenden tar barnen efter och vilka mönster bryter de?

Hur mår barnen i er pjäs?

E: Att föräldrarna bråkar är deras vardag. I originalet säger föräldrarna själva att samma bråk har pågått i 25 år. Så de lyssnar efter nyanser i bråket och anpassar sig efter situationen i hemmet. Men de har varandra, och de lever sina egna liv med egna drömmar och mål. Det är klart att de påverkas av bråket, men de försöker också frigöra sig ifrån det.

K: Jag skulle säga att när vi träffar dem under det här dramat så mår de ganska bra. De stöttar varandra när det verkligen behövs.

Har Edgar och Alice dysfunktionella äktenskap smittat av sig på barnen?

E: De har lärt sig av sina föräldrar, de kan leka och återskapa samma spelregler, ljuga och manipulera på samma sätt. Men leken går att avbryta.

K: Precis, det kan ju också vara så att en bråkig miljö gör att man själv inte vill bråka utan lösa konflikter på andra sätt.

I Strindbergs *Dödsdansen* spelar makarna ut barnen mot varandra, är det något som händer här?

E: Precis som i originalet kommer det här in en tredje person, Kurt. Och honom använder de sig av.

K: Det är ju fokus på barnen och de försöker absolut spela ut varandra, hela tiden. Men i takt med att Kurt kliver in i spelet så kan syskonen också gadda ihop sig mot honom.

E: Han blir en bricka i deras spel, men det finns också ett genuint intresse för Kurt från deras sida, något som skiljer sig från Strindbergs *Dödsdansen*. Kurt blir dessutom ganska bra på att spela med efter tag, och då ruckas balansen.

Kristian du har ju utgått från Strindberg i din dramatisering av föreställningen, har du behållit något från originalet eller låtit dig inspireras av Strindbergs språk?

K: Jag har mer fokuserat på att behålla vissa situationer ur originalet, som svärdfighten och de plötsliga svimningarna. Styrkan med Strindbergs språk är att det ligger så otroligt mycket passion bakom replikerna, det är rappt och full av rymd, det är något jag försökt anamma i den här pjäsen.

Elin hur svåra ämnen kan man ta med i en föreställning för barn?

E: Jag som regissör känner såklart att jag har ansvar gentemot målgruppen. Genom att vi redan på ett tidigt stadie träffar målgruppen kontinuerligt. Jag diskuterar tematiken med dem och låter de se och tycka till. Sen handlar det mycket om att faktiskt lyssna, på riktigt, och inte bara checka av att målgruppen har sett. Jag anser att man kan ta sig an en hel del svåra ämnen och att det framförallt handlar om tillvägagångssätt och att man ställer sig frågan, men bör jag? Och varför? I det här fallet var det inget jag tvekade över, jag tycker barnens version av *Dödsdansen* är självklar att göra. Det är deras tur.

Finns det något hopp för barnen i berättelsen?

E: Det gör det verkligen, på flera olika sätt.

K: Det är viktigt tycker jag, i allt man gör, att hitta den perfekta balansen mellan mörker och ljus, mellan förtvivlan och hopp. Kanske när man är som absolut ledsnast som man kan hitta glädjen, att man brister ut i skratt när man är som argast.

Katharina Lind i samtal med Elin Skärstrand och Kristian Hallberg.

Fotograf bild 1: Henrik Hulander.

Fotograf bild 2: Leonard Stenberg. På bilden: Arman Fanni, Victor Ström, Rita Hjelm.

NYUTKOMMEN DECKARE I STRINDBERGSSERIEN

Fotograf: Anna-Lena Lundqvist

Hej Kristina Ohlsson!

Du är författare till den nyutkomna deckaren *Skuggläge*. Boken ingår tillsammans med *Isbrytare* och *Stormvakt* i din Strindbergsserie. *Nya Meddelanden* är nyfikna på varför din huvudkaraktär fått namnet, August Strindberg?

Kristina: Jag visste redan från början att huvudkaraktären i min nya serie skulle heta August i förnamn, men däremot så slet jag länge med efternamnet. På något märkligt vis som jag inte riktigt kan förklara kändes det nämligen naturligt att han skulle heta Strindberg, men de första veckorna som jag skrev på mitt manus slog jag bort det alternativet helt. "Man kan inte göra så", tänkte jag. För det finns ju redan en August Strindberg, som dessutom är extremt känd och uppburen. Jag provade mängder med andra efternamn (Nilsson, Lindberg, Eriksson) till "min" August, men inget kändes så bra som Strindberg. Så till sist blev det så, vilket jag är extremt glad för idag.

Har din August några likheter med nationalskalden August Strindberg?

Kristina: Ha ha, nej, inte vad jag känner till. Jag har i och för sig en ganska otydlig bild av verklighetens August Strindberg, så kanske har jag helt fel. De kanske är superlika.

Du har förlagt din berättelse i Bohusläns skärgård i Hovenäset. Har du inspirerats av Strindbergs skärgårdsskildringar?

Kristina: Egentligen finns det ingen regelrätt skärgård utanför kustlinjen vid just Kungshamn och Hovenäset där bokserien utspelar sig, utan det som är mest utmärkande för området är dess karghet och samhällenas omedelbara närhet till havet. Så nej, har inte inspirerats av August Strindbergs skärgårdsskildringar.

Vad är det för fall August Strindberg tar sig an i *Skuggläge*?

Kristina: I *Skuggläge* är det sommar och August Strindberg har dragit igång en bakningstävling på Hovenäset. Samtidigt dras han in i händelserna kring ett otäckt mord som uppdragats på Hovenäsets badplats och får mer information om detta än han skulle önska. Polisens utredning leder dem trettio år bakåt i tiden till ett annat otäckt fall som många menar ledde till att en oskyldig man dömdes till livstids fängelse.

Tävla och vinn Kristina Ohlssons Strindbergsserie.

Svara på frågan, Vad heter den ö som inspirerat Strindberg i Hemsöborna?

Senast den 22 december vill vi ha ditt svar.

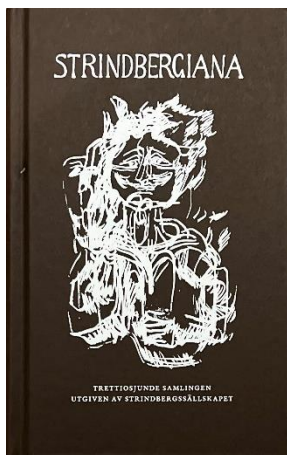
Mejla: media@auguststrindberg.se.

Tävlingen är ett samarbete med bokförlaget Forum.
Enbart för medlemmar i Strindbergssällskapet.

Fotograf: Jeffery Richt

STRINDBERGIANA

Varje år ger Strindbergssällskapet ut årsboken *Strindbergiana*. I oktober i år damp den 37:e utgåvan ned i brevkastet hos sällskapets medlemmar.

Men hur går arbetet till med årsboken? Och hur väljs innehållet ut? Vi frågade styrelseledamot och redaktör för utgåvan sedan 2016, Cecilia Carlander.

Cecilia: Vissa skribenter hör själva av sig, andra hör jag av mig till om jag tror att de har något intressant att skriva om. Ibland får jag tips eller idéer om personer via sällskapet eller via andra kontakter. Jag använder mig också av mitt nätverk från olika konferenser och utlandsjobb, samt annonserar emellanåt efter skribenter på sociala medier eller inom styrelsen. Ibland skickas manus in spontant från akademiker som vill vara med i sammanhanget - vanligtvis ett par texter per utgåva är sådana texter. Deadline för första utkastet brukar jag sätta till

månadsskiftet januari/februari, för att sedan kunna bolla texterna fram och tillbaka ett par - tre gånger innan de börjar ta form ordentligt. I maj sammanställer jag alla texter och påbörjar samarbetet med bokförlaget Lyth & Co och strax före midsommar ska den färdiga versionen skickas in. Då har jag haft ett par mycket intensiva veckor. Några av Strindbergssällskapets styrelseledamöter brukar hjälpa till med korrekturläsning efter att skribenterna själva har korrekturläst sina texter.

Vilka kriterier ska en text ha för att kvalificera sig i *Strindbergiana*?

Cecilia: Det ska finnas något nytänkande i den, något som är av akademiskt värde eller ge ett nytt perspektiv på Strindberg och hans verk. Jag tänker mig *Strindbergiana* som en samling texter som talar till de olika slags läsare som finns bland Strindbergssällskapets medlemmar, men att texterna också ska kunna väcka intresse för Strindberg. De ska kunna stå för sig själva men också gå i dialog med tidigare forskning eller annan typ av uppmärksamhet som Strindberg bidrar till (kan vara teaterföreställningar, konstsammanhang osv).

Är det något ämne du saknar och som skulle vara spännande att få med?

Cecilia: Flera gånger har jag försökt få fler konstvetare och språkvetare att vilja bidra med någon text, dock utan någon större framgång, så det vore förstås kul om det blev så.

Har du redan börjat fundera över 2023 års utgåva?

Cecilia: Ja, lite grann, men det har inte hänt så mycket än, tyvärr. Det är alltid lite ångestladdat under hösten då jag får känslan av att tiden plötsligt har gått alldeles för fort utan att jag riktigt har hängt med på det.

Intresserade skribenter med textförslag är alltid varmt välkomna att höra av sig! Mejla till info@augststrindberg.se om du vill komma i kontakt med redaktionen.

MEDLEMSAKTIVITETER 2023

Kom och fira Strindbergs födelsedag!

Vi träffas på Strindbergsmuseet där Strindbergssällskapet presenterar vårens program. Museichef Erik Höök berättar om de kommande utställningarna och föreläsningarna på museet. Ordförande avslöjar årets Strindbergspristagare. Som tradition öppnar vi upp till vårt populära inslag, den gemensamma diskussionen om Strindberg och hans verk. Strindbergssällskapet bjuder på förfriskningar. Enbart för medlemmar! Datum: söndag den 22 januari kl. 18.00. Anmäl dig senast den 17 januari på info@auguststrindberg.se.

Bokcirkel

Den populära bokcirkeln fortsätter med Sara Granath, styrelseledamot och teaterkritiker i SvD. 12/2 kl. 13-15: *En blå bok*, 5/3 kl. 13-15: *Gustav Vasa* och *Erik XIV*, 26/3 kl. 13-15: *Svarta fanor*
Pris: 75 kronor per tillfälle för medlemmarna (ord. 100 kr) Boka plats på info@strindbergsmuseet.se.
I samarbete med Strindbergsmuseet.

Håll utkik på hemsidan och i sociala medier efter vårens kommande evenemang.

STRINDBERGSSÄLLSKAPETS STYRELSE

David Gedin – ordförande, styrelsemedlem i Stiftelsen Strindbergsmuseet

Göran Söderström – vice ordförande

Marie-Louise Jaensson Björkén – skattmästare, Medlemsombud

Sara Granath – sekreterare, redaktionsgrupp *Nya Meddelanden*

Leif Magnusson – ansvarig för Strindbergs skrivarstuga på Kymmendö

Cecilia Carlander – redaktör för *Strindbergiana*

Katharina Lind – redaktör för hemsida, *Nya Meddelanden*, sociala medier

Kristina Adolphson – redaktionsgrupp *Nya Meddelanden*

Jan Billgren – redaktionsgrupp *Nya Meddelanden*

Louise Edlind Friberg

Tryggve Lundh

Erik Höök – chef för Strindbergsmuseet

Hannah Hinz Cornelli – redaktionsgrupp *Nya Meddelanden*

Revisorer – Hans Alm, Olof Nordin

Revisorsuppleanter – Kjellåke Henriksson, Åsa Söderbergh

Valberedning – Catharina Söderbergh, Erik Höök

KONTAKT

Ordförande – David Gedin, e-post: strindbergssallskapet@auguststrindberg.se

Frågor rörande hemsidan: red@auguststrindberg.se

Tipsa redaktionen på *Nya Meddelanden*: media@auguststrindberg.se

Strindbergssällskapets postadress: Drottninggatan 85, 111 60 Stockholm.

Hemsida: www.auguststrindberg.se

DAGS ATT FÖRNYA MEDLEMSKAP FÖR 2023

Du blir medlem genom att sätta in årsavgiften 250 kr på Strindbergssällskapets Swish 123-0183939 eller postgirokonto 25 02 78-9. För ytterligare familjemedlem är avgiften 50 kr och för ungdomsmedlem (25 år och yngre) 150 kr. Årsavgift för institutioner är 400 kr inom Sverige, 500 kr utanför Sverige. Glöm inte att mejla ditt namn, postadress samt e-postadress till: info@auguststrindberg.se

OBS! Medlemsavgiften gäller per kalenderår och betalas in i början av kalenderåret.

I medlemskapet ingår årsboken *Strindbergiana*, medlemsbladet *Nya Meddelanden*, fri entré på Strindbergsmuseet, rabatter i Strindbergsmuseets butikssortiment samt till vissa teateruppsättningar på Strindbergs Intima Teater.

HAR VI DIN MEJLADRESS?

Med hänsyn till miljön samt sällskapets ekonomi skickas *Nya Meddelanden* numera ut på e-post. För kontinuerlig information mejla din e-postadress till info@auguststrindberg.se. Glöm inte att uppdatera oss om du bytt adress eller e-post.

GOD JUL & GOTT NYTT ÅR!

